

Kampen mot gängen håller på att förloras

Politikernas handlingsförklaring är obegriplig och den grova kriminaliteten har tillåtits växa till nivåer vi aldrig upplevt tidigare.

Nu krävs ett batteri av åtgärder och lagändringar, skriver polisen Lars Alvarsjö.

Skjutningar med automatvapen, bombdåd, utpressningar, hot och angrepp mot anställda inom rättsväsendet – listan kan göras lång. Tankarna går lätt till 30-talets Chicago eller länder där drokartellerna styr. Våldet genomsyrar och bryter ned samhällsstrukturerna och medborgarna skräms till tystnad. Den grova kriminaliteten biter sig allt hårdare fast i vårt samhälle. För varje dösoffer och för varje avlossad kula tappas tilltron ytterligare till rättsväsendet möjligheter att skydda medborgarna. Den kriminella identiteten glorifieras – inte minst via sociala medier.

Detta kunde vara någon annanstans i världen men det sker i Stockholm, Göteborg och Malmö. Våldet och gängproblematiken har också spridit sig vidare över landet.

Ökad risk för allmänheten

I Stockholm har det hittills i år rapporterats nästan 70 skjutningar. 15 personer har dött och minst 20 personer har skadats. Utvecklingen går utan tvekan åt fel håll och Sveriges siffror torde sticka ut från övriga jämförbara länder. Våldsutvecklingen har eskalerat och konfliktläget för gängkrigen i Stockholm betecknas nu som mycket allvarligt. Användningen av tunga automatvapen och sprängmedel i offentliga miljöer ökar risken för allmänheten. För varje våldsincident blir det svårare för rättsväsendet att bryta utvecklingen.

Polisbristen har varit ett faktum under lång tid och politikerna har inte tagit problemet på allvar. Avgångarna från polisyrket av andra anledningar än pension har varit ett känt problem sedan länge. Missnöjet med polisens organisation och löner gjorde att många poliser valde att gå till andra yrken. Arbetsbelastningen för de få poliser som är kvar i operativ tjänst ökat lavinartat. Känslan av att inte räkna till finns där under varje arbetspass. Att inte kunna ställa upp för alla som behöver polisens hjälp, att hasta förbi arbetsuppgifter på grund av resursbrist, att tvingas jobba ständig övertid för att få familjens ekonomi att gå ihop. Som polis tvingas du också se rättsväsendets oförmåga att hantera de gärningsmän som trots allt frihetsberövas. Detta är verkligheten för våra poliser och särskilt utsatta är de yngsta poliserna i tjänst som skall arbeta i de tyngsta av miljöerna under lång tid.

När ska löftena infrias?

Vi har sedan förra valrörelsen matats med löften från politikerna. Men än har vi poliser varken sett vare sig höjda löner eller bättre arbetsvillkor. Polisbristen kommer förmodligen att vara påtaglig under överskådlig tid. Den grova kriminaliteten har tillåtits växa till nivåer vi aldrig upplevt tidigare.

För att få rätsida på brottsutvecklingen och ett underfinansierat rättsväsende finns ingen ”Quick fix”. Det är tvärtom ett omfattande reformprogram och stora budgettillskott som krävs. Ett batteri av åtgärder och lagändringar är absolut nödvändiga för att återfå allmänhetens förtroende för rättssystemet. Politikernas handlingsförklaring är obegriplig. Trots att tiden rinner i väg och man haft tillfällen att utarbeta förslag med brett parlamentariskt stöd står man kvar och stampar.

Dömda måste sitta inne längre

Man behöver bland annat se över lagstiftningen på en rad områden och skärpa straffen ytterligare för en rad brott.

Den villkorliga frigivningen som innebär att man endast avtjänar 2/3 av fängelsestraffet bör tas bort. Straffrabatten för unga mellan 18–21 år bör avskaffas. Därigenom kommer fler av de brottsaktiva sitta i fängelse och kan således inte begå nya brott vilket bör vara huvudsyftet. Att avskaffa straffrabatten för unga brottslingar minskar risken att yngre rekryteras till gängen.

Obligatorisk häktning vid återfall samt vid gängrelaterad brottslighet. Åtalsunderlåtelser bör endast förekomma i undantagsfall och inte som i dag där vissa grupper är straffimmuna. Det behövs också en rejäl utbyggnad av anstalter, häkten samt låsta förvarsplatser till unga.

Vitnesskyddet måste stärkas. Det kan inte accepteras att vittnen hotas eller på annat sätt skräms till tystnad. Förslaget med kronvittnen bör provas för att få fler att våga vittna.

Polisens löner och arbetsförhållanden måste snabbt förbättras. Polisverksamheten måste renodlas genom att en del arbetsuppgifter förs över till andra aktörer. Tranporter av omhändertagna tar i dag en stor del av polisens resurser i anspråk. Flera andra arbetsuppgifter som hanteringen av djur kan med fördel utföras av andra. Brott mot poliser och annan blåljuspersonal i tjänst måste tas på allvar av samhället och leda till hårdare straff.

Den lokala polisen måste stärkas i kommunerna med större förutsättningar att bedriva brottsförebyggande arbete.

Arbetet med avhoppverksamheten måste utvecklas ytterligare i samverkan med kommuner och andra aktörer.

Ökad samverkan mellan Polisen, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten samt Försäkringskassan. Att angripa de kriminellas tillgångar är en effektiv metod i kampen mot organiserad brottslighet.

Tullen bör tilldelas mer resurser och ges möjlighet att bekämpa den gränsöverskridande brottsligheten och stoppa vapeninflödet.

Regelverket kring hemliga tvångsmedel behöver ses över. Polisen bör ges utökad möjlighet till kontroll av elektronisk kommunikation.

Vi har inte råd att vänta längre. Det är dags att samtliga riksdagspartier tar sitt ansvar och sätter sig ned och gör verkstad av rättsfrågorna. En bred parlamentarisk uppgörelse är nödvändig. Matchklockan står på övertid och vi ligger under.

Av Lars Alvarsjö

Polisinspektör/Stationsbefäl

Region Stockholm